

Zriaďovateľ:

TT
SK TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

záhorská
knižnica
senica

Ivan Horváth

1904 – 1960

2022

Ivan Horváth sa narodil 26.7.1904 v rodine advokáta Cyrila Horvátha /1864 – 1931/, stúpenca hlasistických názorov; bol vnukom Jozefa Horvátha, účastníka revolučného hnutia 1948 – 1949.

Ivan Horváth v roku 1910 začal chodiť do slovenskej ľudovej školy v Senici, o štyri roky sa stal študentom ev. maďarského gymnázia v Bratislave. V roku 1919 prestúpil na slovenské gymnázium v Bratislave; zúčastnil sa na valnom zhromaždení obnovenej Matice slovenskej a publikoval prvé prózy **Padajú listy, padajú...** a **Eva** v novozaloženom časopise Vatra.

Po maturite v roku 1922 sa zapísal na Právnickú fakultu Karlovej univerzity v Prahe, kde absolvoval dva semestre. Po štúdiách v Prahe a Drážďanoch a popri štúdiu na Právnickej fakulte UK v Bratislave odišiel na Vysokú školu politických vied do Paríža, odtiaľ podnikal pobytové cesty po celej Európe. V roku 1926 absolvoval diplomatickú sekciu na Sorbonne a v roku 1928 získal doktorát práva na UK v Bratislave.

Po štúdiách nastúpil ako advokátsky koncipient u Dr. Ivana Dérera v Bratislave, neskôr u Dr. Ivana Markoviča a vstúpil do Československej sociálnodemokratickej strany. Po otcovej smrti prevzal v roku 1931 úrad verejného notárstva v Senici. V tom čase podpísal Protestný manifest spisovateľov a intelektuálov na podporu spravodlivého vyšetrenia streľby do štrajkujúcich robotníkov v Košútoch. V roku 1936 sa zúčastnil na I. kongrese slovenských spisovateľov v Trenčianskych Tepliciach, kde sa pridal k protifašistickej rezolúcii.

Pre politickú, protifašistickú a občiansku angažovanosť mu v roku 1938 v decembri odňali funkciu verejného notára. Po niekoľkomesačnej nezamestnanosti si otvoril vlastnú advokátsku prax v Senici.

Po vypuknutí druhej svetovej vojny sa zapojil do protifašistického odboja. Organizoval ilegálny odboj v Senici, pomáhal utečencom z Čiech a z koncentračných táborov a osobám prenasledovaným nemeckými orgánmi.

V roku 1943 bol jedným z osnovateľov a signatárov Vianočnej dohody, dokumentu, na základe ktorého vznikla ilegálna Slovenská národná rada. V nej zastupoval Ivan Horváth sociálnych demokratov. Po zlučovanom zjazde Československej sociálno-demokratickej strany robotníckej s Komunistickou stranou Československa v septembri 1944 sa stal členom KSČ.

Po oslobodení bol ako účastník odboja a člen KSČ zvolený za poslanca Dočasného Národného zhromaždenia, od mája 1945 bol poverenikom sociálnej starostlivosti a od septembra do júla 1948 podpredsedom SNR. Od roku 1946 pracoval aj pre Ministerstvo zahraničia, zúčastnil sa na rôznych konferenciách a rokovaníach v Paríži, New Yorku, Osle, Moskve, Belehrade. Doma bol spoluzakladateľom a prvým šéfredaktorom novín Kultúrny život, orgánu Slovenskej umeleckej a vedeckej rady. Od leta 1948 pôsobil ako československý veľvyslanec v Budapešti, zároveň externe prednášal medzinárodné právo na UK v Bratislave.

3. decembra 1950 bol cestou z Bratislavy do Budapešti zatknutý v rámci Akcie Monaco a dopravený do pražskej väznice v Ruzyni. Zámienkou zadržania boli Horváthove návštevy francúzskeho konzulátu v Bratislave i v Budapešti, hoci to patrilo k jeho pracovným povinnostiam. Francúzsky konzulát v Bratislave bol dlhšie sledovaný ako údajné špionážne centrum a cieľom Akcie Monaco bolo skompromitovať francúzskych diplomatov a odstrániť funkcionárov nekomunistického odboja. Napokon však Ivana Horvátha zaradili do procesu s tzv. buržoáznymi nacionalistami. Táto likvidačná kampaň sa začala na jar 1950 a svoje obeť si vybrala spomedzi tých, ktorí sa zasadzovali za rovnoprávne vyriešenie štátoprávnych vzťahov medzi Čechmi a Slovákami a zároveň patrili k ľavicovým intelektuálom. Na odstránení Ivana Horvátha mala záujem aj Budapešť kvôli jeho angažovanosti v riešení československo-maďarskej otázky. 24. apríla 1954 bol po zinscenovanom procese s tzv. buržoáznymi nacionalistami odsúdený za vykonštruovaný

protištátnu činnosť na 22 rokov. Po deviatich rokoch ho na základe rozhodnutia prezidenta prepustili s podlomeným zdravím 6. januára na slobodu. Zamestnal sa na právnom oddelení Úradu sociálneho a dôchodkového zabezpečenia v Bratislave.

Zomrel 4. 9.1960 po krátkej chorobe a operácii. V roku 1963 bol občiansky a politicky rehabilitovaný.

Literárne publikoval už v mladosti v časopisoch už ako gymnazista. Ako 16-ročný debutoval knižkou krátkych próz **Mozaika života a snov** (1923). O svojich kvalitách literáta presvedčil už druhou knihou **Človek na ulici** (1928). Jeho najúspešnejšou knihou bolo **Vízum do Európy** (1930). V čase druhej svetovej vojny vznikla jeho kniha **Tak sa to malo stať** (1944). V jeho bibliografii nachádzame aj tituly **Strieborný prach** (1929), **Návrat do Paríža** (1947), **Život s Laurou** (1948), posledná próza pred násilným umlčaním. Dielo v čiastočne zastretej podobe sprostredkúva bratislavský medzivojnový bohémsky život a popritom pomenúva zásadné princípy modernistickej tvorby. Ťažiskový hrdina, Básnik (jeho predobrazom bol Laco Novomeský) sa prihlásil k písaniu ako k tvorivej činnosti, zamietajúc realistický opis. Po návrate z väzenia už nepublikoval. Výbery z próz Ivana Horvátha vyšli aj v českom jazyku (**Zločin neživých věcí**, 1985) a poľskom preklade; do literatúry sa zapísal tiež ako prekladateľ (preložil z francúzštiny román **Život** od Guy de Maupassanta).

S menom Ivana Horvátha sa stretávame aj v literárnej vede ako so spolutvorcom termínu nadrealizmus, ktorý použil roku 1925 v príspevku o francúzskom surrealizme. V Matici slovenskej roku 2004 vyšiel k storočnici od narodenia spisovateľa Ivana Horvátha výber pod názvom **Európa koktail**, v ktorom nachádzame najmä jeho ťažiskové práce (**Vízum do Európy**, **Návrat do Paríža** a **Život s Laurou**) rozšírené o niektoré dovtedy publikované v súbornom diele z roku 1965 alebo v súbore noviel **Tieň okolo nás**.

Ivan Horváth bol v rokoch 1946 – 1948 šéfredaktorom časopisu Kultúrny život v Bratislave a písal tiež bábkové hry (**Počkaj nás**, **Gašparko**).

So záľubou spisovateľa Ivana Horvátha vo fotografovaní súvisí v Senici aj vznik jedného z najstarších slovenských fotoklubov v roku 1942, ktorého bol spoluzakladateľom. Bola to fotokupina pri Klube slovenských turistov a lyžiarov, ktorú považujeme za predchodcu, respektíve za prvý tvorivý základ budúceho fotoklubu Retina v Senici, pôsobiaceho dodnes.

Bibliografický leták vydáva Záhorská knižnica pri príležitosti udelenia pocty Ivanovi Horváthovi, významného spisovateľa, politika a právnika, vo forme odhalenia ozubeného kolieska na Záhoráckej stene slávy.

Pri tvorbe záznamov sme čerpali z databázy kníh a článkov Záhorskej knižnice, spracovaných v systéme Virtua.

Použitá literatúra:

- Biografický lexikón Slovenska : III. zväzok G-H
Martin : SNK, 2007
- Historický kalendár : Naša Senica. – Roč. XXXIII, č. 9 (2010), s. 8-9

Bibliografická časť

I. Dielo Ivana Horvátha

Horváth, Ivan
Človek na ulici
Bratislava : SVLK, 1964

Horváth, Ivan
Vízum do Európy
Bratislava : SVLK, 1965

Horváth, Ivan
Návrat do Paríža
Bratislava : Tatran, 1966

Horváth, Ivan
Dom s dvoma amormi /výber zostavil a doslov napísal Karol Rosenbaum/
Bratislava : Tatran, 1973

Horváth, Ivan
Vízum do Európy
Bratislava : Tatran, 1981
2. vyd.

Horváth, Ivan
Zločin neživých věcí : Výber z díla
Praha : Československý spisovatel, 1985

Horváth, Ivan
Dielo /zostavil, úvodnú stať a chronológiu napísal Karol Rosenbaum/
Bratislava : Tatran, 1987
2. vyd.

Horváth, Ivan
Európa koktail
Martin : Matica slovenská, 2004

Horváth, Ivan
Prózy /výber zostavila a doslov napísala Jana Kuzmíková/
Bratislava : Kalligram : Ústav slovenskej literatúry SAV, 2010

Horváth, Ivan
Človek na ulici
Bratislava : Ikar, 2017

II. Literatúra o živote a diele Ivana Horvátha

Knihy

Benža, Mojmír

Senica. Dejiny mesta

Senica : Mestský úrad, 1996

1. vyd.

Biografický lexikón Slovenska : III. zväzok G-H

Martin : Národný bibliografický ústav SNK, 2007

1. vyd.

Cígerová, Elena

Významné osobnosti mesta Senice

Senica : MO Matice slovenskej, 1992

1. vyd.

Encyklopédia Slovenska : II. zväzok E-J

Bratislava : Veda, 1978

1. vyd.

Encyklopédia slovenských spisovateľov : I. zväzok A-O

Bratislava : Obzor, 1984

1. vyd.

Kerecman, Peter

Advokát Ivan Horváth a advokáti v jeho diele : publikácia k 110. výročiu narodenia

Bratislava : Slovenská advokátska komora, 2014

1. vyd.

Knotek, Ivan

Záhorie: Kraj medzi Karpatmi a Moravou alebo Malá encyklopédia Záhoria

S.I. : ProMédia, 2006

1. vyd.

Kuzmíková, Jana

Modernizmus v tvorbe Ivana Horvátha

Bratislava : Veda : Ústav slovenskej literatúry SAV, 2006

1. vyd.

Malá československá encyklopedie : II. Zväzok D-CH

Praha : Academia, 1985

Malá encyklopédia Slovenska : A-Ž

Bratislava : Veda, 1987

1. vyd.

Malá slovenská encyklopédia A-Ž

Bratislava, Encyklopedický ústav SAV, 1993

1. vyd.

Malý slovenský biografický slovník : A-Ž

Martin : Matica slovenská, 1982

1. vyd.

Mikuš, Tibor
Kultúrno-historický kalendár Trnavského samosprávneho kraja
Trnava : Knižnica Juraja Fándlyho, 2016
4. vyd.

Pišút, Milan
Dejiny slovenskej literatúry
Bratislava : Obzor, 1984
1. vyd.

Pšenová, Oľga
Biografický slovník okresov Senica a Skalica
Senica : Záhorská knižnica, 2006

Rosenbaum, Karol
Podobizeň Ivana Horvátha
Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1967
1. vyd.

Slovenský biografický slovník : II. zväzok E-J
Martin : Matica slovenská, 1987
1. vyd.

Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia
Bratislava, Martin : Literárne informačné centrum, Slovenská národná knižnica, 2008
1. vyd.

Šmatlák, Stanislav
Dejiny slovenskej literatúry. Od stredoveku po súčasnosť
Bratislava : Tatran, 1988

Vízum do Európy. JUDr. Ivan Horváth 1904-1960 : vydané k 90. výročiu narodenia JUDr.
Ivana Horvátha
Senica : Okresná knižnica, RKS, 1994
1. vyd.

Zajíček, Štefan
Retina 2004 : členská výstava fotoklubu Retina Senica 2004 a spomienka na JUDr. Ivana
Horvátha, spisovateľa a prvého predsedu fotoklubu Retina : 19.11.-10.12.2004
Senica : Záhorské osvetové stredisko, 2004
1. vyd.

Žák, Dušan
Senica
Bratislava : Obzor, 1974
1. vyd.

Personálne bibliografie

Zemánková, Mária
Ivan Horváth
Senica : Okresná knižnica, 1984

Bibliografické letáky

Švecová, Alena
Ivan Horváth 1904 – 1960
Senica : Okresná knižnica, 1994

Články

Bátorová, Mária
Prvá monografia o Ivanovi Horváthovi
Slovenské pohľady. – Roč. IV.+124, č. 12 (2008), s. 119-123

Historický kalendár
Naša Senica. – Roč. XXXIII, č. 7 (2010), s. 7

Ivan Horváth
Rodný môj kraj. – Roč. 5, č. 13 (2016), s. 11

Kuzmíková, Jana
Ivan Horváth
Knižnica. – Roč. 11, č. 9 (2010), s. 49-53

Soukupová, Katarína
Historický kalendár
Naša Senica. – Roč. XXXIII, č. 9 (2010), s. 8

Soukupová, Katarína
Kultúrno-historické dedičstvo kraja : Ivan Horváth
Rodný môj kraj. – Roč. 3, č. 10 (2014), s. 11

Rosenbaum, Karol
Ivan Horváth 1904-1964
Slovenské pohľady. – Roč. 80, č. 7 (1964), s. 37-39

Názov : Ivan Horváth /1904-1960/
(bibliografický leták)
Zostavila : Alena Švecová
Zodp. red.: Ing. Silvia Sameková, riad. Záhorskej knižnice
Rok vydania : 2022
Vydala : Záhorská knižnica, Vajanského 28, Senica
Náklad : 10 kusov